

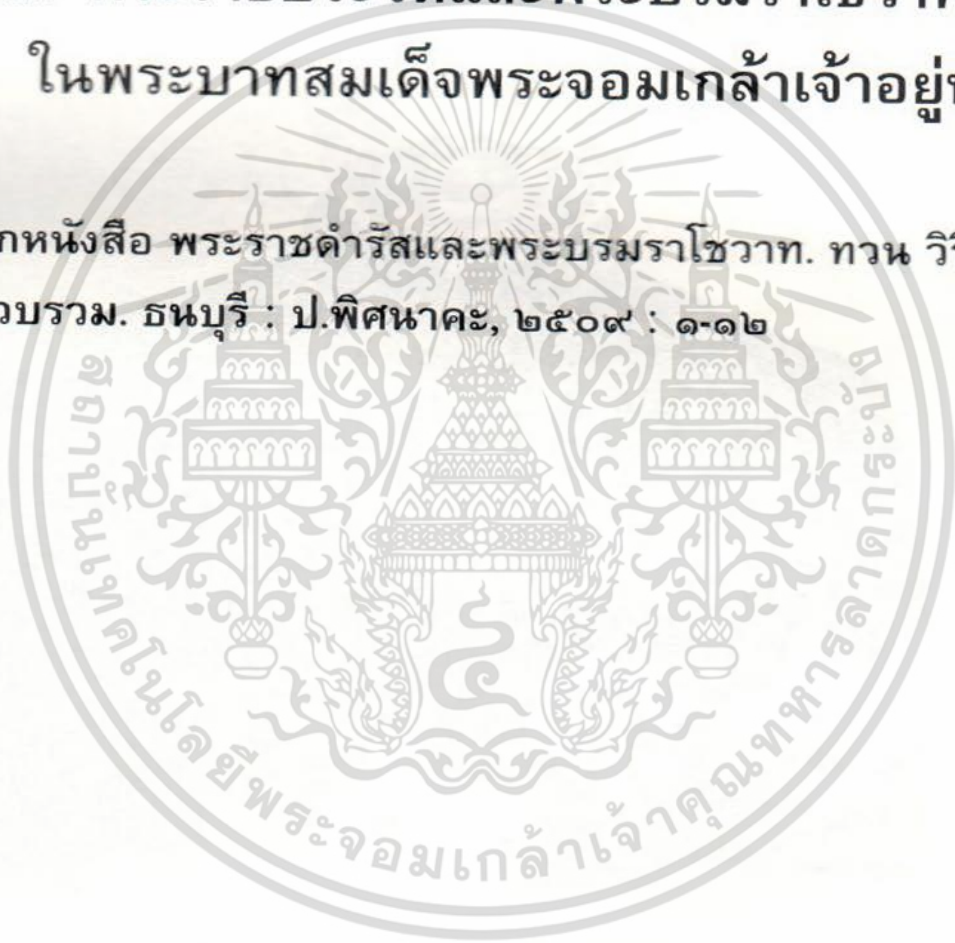
พระราชประวัติและพระบรมราโชวาท
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อบทความ: **พระราชประวัติและพระบรมราโชวาท**
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา: จากหนังสือ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท. ทวน วิริยาภรณ์,
ผู้รวบรวม. ธนบุรี : ป.พิศนาคะ, ๒๕๐๙ : ๑-๑๒

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระนามเต็มว่า เจ้าฟ้าชายมงกุฎฯ
พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชประวัติและพระบรมราโชวาท ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทวน วิริยาภรณ์

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระนามเดิมว่า เจ้าฟ้าชายมงกุฎ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อันดับที่ ๔๓ และสมเด็จพระศรีสุริเยนทรา มาตย์ อันดับที่ ๒ ประสูติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๔๗ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๙๔ สวรรคตเมื่อพุทธศักราช ๒๔๑๑ รวมพระชนมายุได้ ๖๕ พรรษา เป็นรัชกาลที่ ๔ แห่งพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ พระองค์ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่พระราชโอรสและแก่พลสภานิกของพระองค์ไว้เป็นที่ประทับใจ ซึ่งเป็นคำสอนที่แสดงออกด้วยความปรารถนาดี ในฐานะของพ่อที่มีต่อลูก และในฐานะของพระเจ้าแผ่นดินที่มีต่อทวยนาคร ผู้จัดพิมพ์จึงขอัญเชิญพระบรมราโชวาท บางเรื่องของพระองค์ท่านมารวบรวมพิมพ์ไว้เพื่อเป็นคติแก่อนุชนต่อไป และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ท่าน ผู้มีพระมหากรุณาธิคุณต่อประเทศชาติ และประชาชนชาวไทยมาแล้วในอดีต...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานเงินพระเจ้าลูกเธอ

สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลวชิราลงกรณสมมติเทพยวงศ์ วงศาธิศวรภักษัตริย์วราชัตติยราชินิกโรดม จาตุรินตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมมิตมราชาธิราชบรมนาถบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่ ๔ ในพระบรมราชวงศ์ ซึ่งตั้งกรุงรัตนโกสินทรมหินทรายุชยานี้ผู้บิดของ *** บุตร ^(๑) จะขอส่งสอนผู้บุตรไว้ว่า *** เอ๋ย.

พ่อขอสั่งแก่ตัวเจ้าไว้ ทรัพย์ที่มีหวังว่าจำนวนผูกติดกับหนังสือนี้มีมาตราของพ่อปิดไว้เป็นสำคัญเท่านั้น พ่อให้แก่เจ้าคนเดียว ตัวเจ้าเมื่อโตใหญ่อายุได้ ๑๖ ปีแล้วจงคิดอ่านเอาเป็นทุนทำมาหากินเลี้ยงตัวต่อไป แลใช้สอยตามสมควรเถิด แต่พ่อขอเสียเป็นอันขาดทีเดียว คิดถึงคำพ่อสั่งให้มากนักหนา (อย่าสุบผีนแลอย่าเล่นผู้หญิงไม่ดีชั่ว อย่าเล่นเพื่อนกับใครเลย มีผัวมีเถิด แต่อย่าให้ปกลอกเอาทรัพย์ของเจ้าไปได้หนัก) ^(๒)

จงรักษาทุนของพ่อให้ไว้ เป็นเกียรติยศชั่วลูกชั่วหลานเอาแต่กำไรใช้สอยเจ้าจงอย่าเล่นเบียดเบียนไปเล่นหวยเลยเป็นอันขาด แลอย่าสุรุษสุร่ายใช้เงินทองง่ายไม่คิดหน้าคิดหลัง จงคิดอ่านทำมาหากินตริตรองให้ดี อย่าให้นักเลงคนโกงมันหลอกหลวงได้ จะเสียด้วยอายุเขาด้วย เมื่อสืบไปภายหน้าหากจะสิ้นอายุตัวเจ้า ตัวเจ้าจะตกเป็นข้าแผ่นดินใด ๆ เท่าใด ก็จงอุตสาหตั้งใจรับราชการแผ่นดินให้ดี อย่ามีความเกียจคร้านแซ่เขื่อนแลเป็นอย่างอื่น ๆ บรรดาที่ไม่ควรเจ้าอย่าทำอย่าประพฤติให้ต้องตำหนิติเตียนตลอดถึงพ่อด้วยว่า สั่งสอนลูกไม่ดี จงเอาทรัพย์ที่พ่อให้ไว้เป็นกำลังตั้งเป็นทุน เอากำไรใช้การบุญแลอุดหนุนตัว ทำราชการแผ่นดิน เทอญ.

ถ้าทรัพย์เท่านี้พ่อให้ไว้ไปขัดขวาง หรือร่อยหรอไปด้วยเหตุที่มีผู้ข่มเหงผิด ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว เจ้าจงเอาหนังสือคำสั่งของพ่อนี้กับคำประกาศที่ให้ไว้ด้วยนั้น ให้เจ้านายแลท่านผู้ใหญ่ข้างในข้างหน้าดูด้วยกันให้หลายแห่ง ปรึกษาหารืออ่อนวอนขอความกรุณาเมตตาแลสติปัญญาท่านทั้งปวง ให้อ่อนเคราะห์โดยสมควรเถิด เล่าความเล่าเหตุที่เป็นอย่างไรนั้น ให้ท่านทั้งปวงฟังโดยจริง ๆ พุดจาให้เรียบร้อยเบา ๆ

(๑) ตรงช่องว่างที่ลงดอกจันทน์ไว้เป็นที่ลงพระนามพระเจ้าลูกเธอ

(๒) ความในวง วรรคต้นสำหรับฉบับที่พระราชทานพระองค์ชาย วรรคหลังสำหรับฉบับพระราชทานพระองค์หญิง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่าทำให้ท่านที่เป็นใหญ่ในแผ่นดินขัดเคืองกริ้วกราดชิงชังได้ จงระวังความผิดให้
มาก อย่าตามใจมารดาแลคนรักนัก ทรัพย์นี้ของพ่อให้เจ้าดอกไม้ใช่มารดาเจ้าแลผู้
อื่นเข้าทุนด้วย จงคิดถึงพ่อคนเดียวให้มากเจ้าเกิดเมื่อพ่อสูงอายุแล้ว พ่อไม่ประมาท
จึงจัดแจงให้ไว้แต่เดิม ถ้าพ่อยังมีชีวิตอยู่ อันตรายมีแก่เจ้าก่อน ถ้าอายุถึง ๑๖ ปีแล้ว
สั่งให้ใครพ่อจะให้ผู้นั้น ถ้ายังไม่ถึงกำหนดหรือไม่ได้สั่ง พ่อขอเอาคืนจะทำบุญให้ท่าน
ถ้าพ่อมีชีวิตและอำนาจไปนาน ทำมาหาได้ก็จะเพิ่มเติมให้อีก แล้วจะแก้หางว่าว

สั่งไว้ ณ วัน.....คำ ปีมะโรงยักษัตรัฐศกข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระบรมราชาวาท เรื่องให้ราษฎรระลึกถึงพระเดชพระคุณพระเจ้าแผ่นดิน

ว่าถึงท่านที่ได้ราชาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดินแลครอบครองแผ่นดินมาแล้ว คนทั้งปวงที่อยู่ในพระราชอาณาจักรในเวลานั้น ก็ยอมเป็นข้าอยู่ในใต้กฎหมายแล บังคับทั้งสิ้น ชายหญิงทั้งปวง ซึ่งเป็นพระราชวงศานุวงศ์ แลข้าราชการฝ่ายหน้าฝ่าย ใน ตั้งแต่ผู้มียศใหญ่ ๆ ลงไป จนตลอดถึงไพร่พลวงที่มีเบี้ยหวัด ก็ได้ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาสาบานตัวถวายทุกตรุษทุกสารทจนสิ้นแผ่นดิน เพราะฉะนั้นท่านผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ถ้าไม่มีความผิดต่อราชทัณฑ์จนเหลือขนาด จนถึงต้องพินาศเพราะความผิดนั้น แล้ว ก็ควรคนทั้งปวงที่ตัวเองหรือบิดามารดา ปู่ ย่า ตายาย ขึ้นไปก็ต่อ ได้เคยรับพระเดชพระคุณพึ่งอำนาจความรักษาของท่านอยู่เย็นเป็นสุขสืบตระกูลมา หรือว่าให้ยิ่งขึ้นไป เคยถือน้ำพิพัฒน์สัตยาทำสัตย์ถวายท่าน เคยรับพระราชทานเบี้ยหวัดรางวัลยกย่องยอยศใน เวลานั้น ๆ มาแล้ว ก็ควรคิดถึงพระเดชพระคุณไม่วางวาย ไม่ควรจะลบหลู่ล้างทำลายพระเดชพระคุณเสียเลย จะชี้ให้เห็นเป็นตัวอย่าง เหมือนพระเจ้าอยู่หัวบรมเอกจากศพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ถ้าจะคิดว่าเป็นความไม่ดีของท่านแล้ว ไม่ดีเท่าไรเพราะที่เพิกเฉยต่อราชการแลเลี้ยง คนไม่ดี ทำให้แผ่นดินเป็นจลาจลต่าง ๆ นานาถึง ๘ ปี ๙ ปี ก็ไม่มีใครเป็นกบฏทรยศล้าง ทำลาย สู้ทนเป็นข้าแผ่นดินท่านอยู่ จนเมืองเสียแก่พม่า การซึ่งเป็นดั่งนั้น ก็เพราะคนทั้ง ปวงเคยพึ่งพระบารมีพระเจ้าอยู่หัวในแผ่นดินก่อน ๆ นั้นขึ้นไปสืบตระกูลมาสิ้นกาลนาน ยัง คิดถึงพระเดชพระคุณพระวงศ์นั้นอยู่ จึงไม่ลุกกลมเกินเลยประการใด ครั้นเมื่อเมืองเสียแก่ พม่า เสด็จหนีปะปนไปกับราษฎร คนทั้งปวงก็หนีเอาตัวรอด ไม่มีใครทำร้าย จนสิ้นกำลังพระ กายไปล้มอยู่ในสมุทมนุ่มไม้แล้ว มีผู้ไปพบเข้าก็ก้มเกล้าถวายบังคมกราบกราน แล้วเชิญ เสด็จไปรักษาพยาบาล พระอาการไม่หายวายพระชนมชีพ แล้วยังมีผู้เก็บพระศพไว้ในตู้ทำ เป็นเช่นพระโกศสักการบูชา แลภายหลังมีผู้มาทำฌาปนกิจถวายพระเพลิง ก็เพราะยังมีผู้คิด ถึงพระเดชพระคุณอยู่ เจ้าตากสินรวบรวมคนตั้งแผ่นดิน ต่อบรมพม่าคืนแผ่นดินไทยตั้งเป็น เอกราชขึ้นได้ แต่ต้นทำให้เป็นโทษทุกข์แก่คนที่ไม่เข้าด้วย แลทำไม่ได้ตั้งใจเท่าไรด้วยความ ร้ายกาจ แต่เพราะการที่ประพฤตินั้นเป็นความรักษาคนทั้งปวง โดยมากก็มีผู้ยกบุญยกคุณว่า เป็นดี จนได้เป็นใหญ่ในแผ่นดินสยามอันนี้ เท่ากับที่พระเจ้าแผ่นดินแต่ก่อนได้ครองมา ครั้น ภายหลังเสียอารมณืคิดผิด ๆ ไป ทำให้ราษฎรร้อนรนทั่วทุกหน้าตลอดจนสมณพราหมณาจาร ยีในพระพุทธศาสนา ราษฎรร้อนเหลือทน ร้องหาขอให้ข้าศึกศัตรูมีมากกว่าดัดอนเอาไปเป็น เชลยเสียบ้านอื่นเถิด จะดีกว่าอยู่ในพระราชอาณาจักรนี้ ก็เพราะทำความร้อนให้แก่ราษฎร เหลือหลามเกินยิ่งอย่างที่เคยมีมาแต่หลังหลายเท่า เหลือที่ข้าราชการแลราษฎรจะทนได้ จน ภัยมีมาเป็นเหตุให้ต้องเสียแผ่นดิน ถึงกระนั้นก็ยังมีความเป็นอันมากคิดถึงบุญคุณอยู่ ไม่ลบหลู่ บิดามารดาที่เกิดขึ้นในตระกูลนั้น ยังนับถือเป็นน้องเจ้าราชินิกุล เรียกว่าคุณว่าหม่อมอยู่จนทุก วันนี้ ว่ามานี้ให้เห็นว่า ท่านผู้เป็นเจ้าแผ่นดินได้ครองแผ่นดินมาแต่ละพระองค์ ๆ มีพระเดช

เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเขียนเพื่อการศึกษานี้ เมื่อผู้ใดที่เห็นใจเอกราชไทยนั้น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระองค์ท่านเป็นอันมาก ถึงมีความผิดมีความร้ายความชั่วเท่าใดๆ จะมาล้างความดีให้หลุดไปหมดก็ไม่ได้เพราะกรรมดาใจของคนในโลก โดยมากอาศัยราคะที่เป็นทันทวิราคามีสภาคตคุณกับศรัทธานั้นเป็นพื้นจิตใจ รากะเป็นเหตุให้เกิดความยินดี ศรัทธาเป็นที่ตั้งของความเลื่อมใส จึงมักให้คิดถึงคุณถึงความดีของคนผู้อื่นติดน้ำใจอยู่ไม่หาย ว่าช่างความชั่วความร้ายเป็นอารมณ์แก่โทษะ ซึ่งเป็นมหาสาวชชขิปวิราคิและปัญญาที่มีคุณเป็นสภาคแก่โทษะ แสเห็นโทษแล้วสละอาลัยแต่ปัญญาซึ่งเป็นไปในสันดานปฤชณ เป็นแต่วิชชูปมญาฯ ก็เมื่อปัญญาเห็นโทษตัดอาลัยในที่มิอาลัย แลโทโสเป็นมหาวิชชโตใหญ่เกิดขึ้นในเวลาหนึ่งแล้วล้างทำลายอารมณ์ที่เห็นว่าเป็นโทษจนขาดอาลัยนั้นเสียแล้ว โทโสซึ่งเป็นขิปวิราคิจิตจางเร็วไปพลัน ดังอสรพิษขบคนแลสัตว์ครั้งหนึ่งแล้วก็เลื้อยไปนอนเสีย ปัญญาที่แสโทษนั้นเล่า เพราะเป็นวิชชูปมญาณ เปรียบเหมือนสายฟ้าแลบสว่างแวบหนึ่งแล้วก็ดับไป เพราะฉะนั้นว่าถึงความชั่ว ถ้าไม่มีมาเหย้ายั่วซ้ำซากซ้ำซ้ำต่อไปในทางนั้นแล้ว ก็ไม่มีใครบ่นถึงความชั่วเรื่องนั้นต่อไปฯ ว่าถึงการเปลี่ยนแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวเอกทัตสุริยามรินทร์มาเป็นแผ่นดินเจ้าตากสินนั้น ก็เป็นการปราบดาภิเษก ถึงกระนั้นเจ้าตากสินก็ได้มีความเคารพอ่อนน้อมแก่เจ้านายในพระวงศ์เก่า ซึ่งเป็นเจ้าฟ้าและพระองค์เจ้า ซึ่งเป็นผู้หญิงอยู่ ไม่ได้เป็นศัตรูแก่ตัว แลได้รับมาเลี้ยงไว้ให้คงยศศักดิ์เป็นเจ้าฟ้าแลพระองค์เจ้า ก็เมื่อเปลี่ยนแผ่นดินเจ้าตากสินมาเป็นแผ่นดินต้นพระบรมราชวงศ์นี้ เจ้านายผู้หญิง ญาติเจ้าตากสิน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นศัตรู ก็ได้รับพระราชทานเงินเดือนแลเครื่องยศคงอยู่อย่างเดิมจนสิ้นชีพ เหมือนกันกับเจ้าฟ้าแลพระองค์เจ้าในพระวงศ์กรุงเก่าสืบมา จนในแผ่นดินต้นพระบรมราชวงศ์นี้นั้น ก็คงมียศเป็นเจ้าฟ้าแลพระองค์เจ้ามิได้ลดหย่อนฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้